

De heilige Martelaren van Alexandrië

28 februari

Een grote pestepidemie trok door heel het Romeinse rijk, dertien jaar lang, van 249 tot 262. In het begin werd vooral Rome getroffen: daar stierven soms vijfduizend mensen op één dag. Hele streken raakten ontvolkt. Tegen het einde van die periode heerste de plaag vooral in Alexandrië. Er is nog een beschrijving van door bisschop Dionyssios die daar toen leefde. De stad was nog lijdend aan de gevolgen van een heftige burgeroorlog, die de stad zo gevaarlijk maakte dat men minder kans op een ongeluk had bij een wereldreis van oost naar west dan van de ene wijk van de stad naar de andere.

Maar nog veel erger was de pest die toen volgde: er was geen huis waar niet een dode te betreuren viel, overal hoorde je er het kermen van de onverzorgde zieken en de straten waren vergeven van de lijkenstank. Men durfde zijn beste vrienden niet meer te bezoeken, wie de ziekte kreeg, kon geen verzorging vinden. De stervenden werden op straat gesleept, maar niemand durfde de gestorvenen te begraven.

Toen kwamen de christenen tevoorschijn, die tijdens de heftige vervolgingen de stad uitgevlucht waren. Zij hadden geleefd in de woestijn of op wrakke schepen, ze waren afgemaakt als wilde dieren wanneer ze gevonden werden. Maar nu toonden ze zich openlijk en gingen de besmette huizen binnen om zieken te verzorgen en de doden te begraven. Velen van hen werden zelf slachtoffer van hun liefdewerk, maar hun moedig voorbeeld trok weer anderen naar de stad om hun arbeid voort te zetten, drie jaar lang, in 261, 262 en 263, tot de pest voorbij was. Terecht worden deze moedige slachtoffers vereerd als martelaren, zij hebben immers met hun leven getuigenis afgelegd van de liefde van Christus die in hun leefde, zodat zij hun leven gaven, niet slechts voor hun vrienden maar voor hun vijanden. Hun grote aantal is niet bekend, maar onder hen bevonden zich veel priesters en diakens. In latere eeuwen werd hun voorbeeld gevolgd door de monniken, die vanuit de woestijn naar de stad kwamen wanneer daar een besmettelijke ziekte heerste.

Patriarch Dionyssios die het allemaal had meegemaakt, schrijft in zijn paasbrief: 'Voor allen is het nu de tijd om feest te vieren, maar voor ons is alles vervuld van tranen, overal heerst rouw en heel de stad kreunt door de menigte van doden en stervenden. Het is weer als in de tijd toen de eerstgeborenen van Egypte waren gedood: een eindeloze klaagzang weerklinkt, geen huis is er zonder dode. En dan nog zou ik wensen dat dit alles was, maar voordat de pest uitbrak, hoeveel ellende hebben we toen al niet moeten doorstaan! We werden weggedreven naar de verbanning, we werden vervolgd en ter dood gebracht.'

Toen kwamen de oorlog en de hongersnood, die ook de heidenen trof, evenzeer als ons. En nu worden we overvallen door deze pest, die voor de heidenen het verschrikkelijkste is wat hun kan overkomen, terwijl het voor ons meer een oefenschool is. Het grootste deel van onze broeders heeft zichzelf in geen enkel opzicht gespaard en heeft zich dag en nacht ingezet om te voorzien in de algemene nood, heeft onophoudelijk ook hun zieken verzorgd en hun alle liefde betoond. En velen van hen zijn, terwijl ze anderen beterschap brachten, zelf slachtoffer geworden. Juist de besten van onze broeders hebben zo hun leven gegeven, priesters en diakens en aanzienlijke leken. Zulk een dood, met zoveel vroomheid en vurig geloof, lijkt me niet ver af te staan van het echte martelaarschap. Onze mensen namen de lichamen van deze heiligen in hun blote handen en droegen ze aan hun borst; ze reinigden hun ogen en sloten hun mond; zij strekten de verwrongen ledematen en wasten en kleedden die lichamen voor de begrafenis, totdat ook aan henzelf die dienst moest worden verricht. Hoe anders ging het toe bij de heidenen. Wanneer iemand ziek werd dan durfden zelfs zijn beste vrienden zich niet meer bij hem te vertonen. De stervenden werden zonder meer op straat geworpen en de doden liet men onbegraven liggen om de panische angst die er heerste voor contact met hen die door de ziekte waren aangestoken.'

Dank aan het Orthodox Klooster
H. Johannes De Doper – Den Haag